

ประวัติความเป็นมาของไทยกะเหรี่ยง

กะเหรี่ยงเป็นชาวเขาเผ่าแรกที่อพยพเข้าสู่ประเทศไทย และมีจำนวนมากที่สุดในกลุ่มชาวเขาด้วยกัน อาศัยอยู่ในจังหวัดต่างๆ รวม ๑๖ จังหวัด คือ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน แพร่ สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร อุทัยธานี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และระนอง โดยแบ่งชาวกะเหรี่ยงออกเป็น ๔ กลุ่มใหญ่ ตามลักษณะภาษา วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ (กรมศิลปากร ๒๕๓๔: ๑๙๔-๑๙๕) ดังนี้

๑. กะเหรี่ยงสะกอ หรือ ปกาเกอญอ ชาวไทยภาคเหนือเรียก ยางขาว ยางดอย ยางกะเลอ ส่วนชาวไทยภาคกลางเรียกว่า กะหร่าง ชอบอยู่อาศัยบนภูเขา พบมากบริเวณภาคเหนือของไทย

๒. กะเหรี่ยงโปว์ หรือ ปัว เรียกตนเองว่า ไผ่ลั่ว, โพล่ง, โพล่ง ชาวไทยเรียก ยางเปียง หรือ ยางน้ำ ชาวพม่าเรียก กะเหรี่ยงตะเลง ชอบอยู่อาศัยตามที่ราบ เป็นชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคตะวันตก โดยเฉพาะชาวกะเหรี่ยงอำเภอสวนผึ้ง และอำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

๓. กะเหรี่ยงบะแวน หรือ เบว คนไทยภาคเหนือเรียก ยางแดง ส่วนมากอาศัยอยู่ในรัฐคะยา หรือรัฐกะเร็นนี้ ในพม่า ส่วนในประเทศไทยพบที่จังหวัดตาก แม่ฮ่องสอน และเชียงใหม่

๔. กะเหรี่ยงตองตู คนไทยเรียกตองสูง ส่วนพม่านิยมเรียกปะโอ อาศัยอยู่ในพม่าเป็นส่วนมาก และมีอยู่เล็กน้อยในประเทศไทยที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

คนกะเหรี่ยงมีถิ่นฐานเดิมในบริเวณทิศตะวันออกของธิเบต และเข้ามาตั้งอาณาจักรอยู่ในประเทศจีนเมื่อประมาณกว่า ๓,๐๐๐ ปีมาแล้ว ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๐๗ ถูกกษัตริย์จีนแห่งราชวงศ์จิ้น รุกราน จึงอพยพหนีลงมาตามลำน้ำโขง มายังลำน้ำสาละวินในประเทศพม่า และกระจายตัวไปตามเทือกเขาอิระวดีบริเวณเทือกเขาที่กั้นพรมแดนระหว่างประเทศพม่าทางเหนือสุดตั้งแต่เหนือเมืองตองยีลงมาทางใต้สุดที่บริเวณคอคอดกระ

สำหรับหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่ามีชาวกะเหรี่ยงเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย เริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๑๘ พระเจ้าอลองพญา กษัตริย์พม่า ได้ทำศึกสงครามกับชาวมอญและยึดเมืองหงสาวดีไว้ในอำนาจ กะเหรี่ยงซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวมอญอยู่ก่อนแล้ว จึงให้ความช่วยเหลือชาวมอญ จนได้รับความเดือดร้อน ต้องอพยพหนีพม่าข้ามเทือกเขาตะนาวศรีเข้าสู่ดินแดนไทยพร้อมกับมอญ

สมัยสงครามเก้าทัพ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช กะเหรี่ยงจากสังขละบุรี ได้มีใบบอกไปยังเมืองหลวง ทำให้การเตรียมการรับศึกด้านนี้ได้ทันทั่วทั้งที่

ดังนั้น กะเหรี่ยงจึงมีความสัมพันธ์อันยาวนานกับประวัติศาสตร์เมืองไทย กะเหรี่ยงมีส่วนสำคัญในการปกป้องรักษาผืนแผ่นดิน และทรัพยากรของสยามเท่ากับชาวไทยทั้งหมด เป็นทั้งด่านหน้า กองสอดแนมและกำลังพลในการสู้รบกับพม่า กะเหรี่ยงเข้ามามีบทบาทแทนกลุ่มละว้าซึ่งเป็นชนดั้งเดิมแถบชายขอบเพชรบุรี ราชบุรี และกาญจนบุรี มอญ และกะเหรี่ยงมีความชำนาญรอบรู้ภูมิประเทศ จึงได้รับการสนับสนุนจากกรุงธนบุรีจนถึงต้นกรุงรัตนโกสินทร์

เรื่องราวกะเหรี่ยงภาคกลางถูกกล่าวขวัญในวรรณกรรม เช่น ขุนช้างขุนแผน พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ โคลงนิราศสุพรรณบุรีของสุนทรภู่ จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดประตูลำซอ อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี วัดบางแคใหญ่ ต.แควอ้อม อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม วัดไทรอารีรักษ์ ต.คลองตาก ต.โพธาราม ภาพแกะสลักไม้ที่วัดแจ้งเจริญ อ.วัดเพลง ราชบุรี เป็นต้น

ผู้นำกะเหรี่ยงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนายด่านและเจ้าเมืองในหัวเมืองตะวันตก เช่น พระพิชัยชนะสงครามเป็นเจ้าเมืองศรีสวัสดิ์ (นับแต่สมัยอยุธยาเคยดูแลด่านชายแดน ช่องทางที่พม่ายกเข้ามาทาง

แม่น้ำกะสะ บ้านทิล่ป่า จะแก ท่าไร่ ผู้เสิงโปง (แกลบสามกอง) ทุ่งใหญ่เซซาโว่ ตำนแม่จันทะ คลิตี้ เส้นทางเดินทัพของพม่าที่จะเข้าเมืองศรีสวัสดิ์) หลวงประเทศเขื่อนขันธนายกองด่านบ้านบ้องตี้ หลวงพิทักษ์บรรพต ขุนพิทักษ์ไพรวัลย์นายกองด่านบ้านยางโทน และพระแม่กลองเป็นนายด่านดูแลชายแดน ด้านอุ้มผางต่อแดนเมืองกำแพงเพชรและอุทัยธานี เป็นต้น

ชาวไทยกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรีเป็นโพล่งและปกากะญอ ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณชายแดนใกล้เทือกเขาตะนาวศรี มีผู้สันนิษฐานว่า กะเหรี่ยงกลุ่มราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ น่าจะอพยพมาจากเมืองทวายในประเทศพม่า ชาวกะเหรี่ยงรุ่นเก่าที่อยู่ในตำบลสวนผึ้งเล่าต่อกันมาว่าราว ๒๐๐ ปีเศษ ถูกพม่ารุกรานจึงพากันอพยพข้ามเทือกเขาตะนาวศรีเข้าชายแดนไทยทางอำเภอไทรโยคจังหวัดกาญจนบุรี แล้วยกย้ายกันไปอยู่ในจังหวัดราชบุรี อพยพมาอยู่ที่บ้านเก่ากะเหรี่ยงและบ้านหนองกะเหรี่ยง (บ้านหนองนกกระเรียนในปัจจุบัน) แล้วยกย้ายต่อมาทางตะวันตกจนถึงลำน้ำภาษี ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตอำเภอสวนผึ้ง และอำเภอบ้านคา ส่วนอีกสายหนึ่งแยกไปทางใต้จนถึงต้นน้ำเพชรบุรี กะเหรี่ยงที่อยู่ในอำเภอสวนผึ้งและอำเภอบ้านคา กระจายกันอยู่ในเขตตำบลสวนผึ้ง ตำบลบ้านบึง ตำบลบ้านคา และตำบลตะนาวศรี นอกจากนี้ยังมีอยู่ที่ตำบลยางหัก อำเภอปากท่ออีกด้วย

ชาวกะเหรี่ยงราชบุรีสมัยมณฑลราชบุรี พ.ศ. ๒๔๖๘

ผู้ชายมีผ้าสะพายไหล่แล้วผูกไว้ที่เอวแบบเดียวกับผู้หญิง เครื่องดนตรีของกะเหรี่ยงในตอนนั้น คือ แคนที่มีขนาดยาว ได้ปรับเปลี่ยนเป็นแคนขนาดสั้นในยุคปัจจุบันเหมือนคนลาวอีสาน (ภาพถ่ายสมุตราชบุรี)

กะเหรี่ยงโพล่ง ราชบุรี สมัยมณฑลราชบุรี พ.ศ. ๒๔๖๘

ชายและหญิงชุดแบกโง (ภาชนะสานด้วยไม้ไผ่) ไปทำไร่ (ภาพถ่ายสมุตราชบุรี)